

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 99347. — «St. Olavs» ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INHOLD: Postquam calix Babylonis. — Hamar-visor. — Stiklestads blodige minner. — Fru Maria Woxen 80 år. — Om skjærsilden. — Herhjemme.

Postquam calix Babylonis.

Sekvens frå Missale Nidrosiense.

*All sin eiter, gift og galle
ut han spydde yver alle,
draken ifrå Babylon.
Men då olla upp med velde
lækjedom or livsens kjelde.
Fram stod Olav Haraldsson.*

*Duva kom med oljebladet;
Arki fann der hov hev stade
fjellfast grunn på Ararat.
No på Noregs fjell og vangar
dåm av narde mot oss angar
frå den løyndomsfulle skatt.*

*Då du fram mot Noreg stemnde
Herren deg med namnet nemnde,
salva deg til krossens mann.
Olav! Olje likjest namne;
Herrens stiger fekk du jamne,
lækje med ditt blod ditt land.*

*Heilag Olav! Må ditt øyra
i Guds himmel bøni høyra
som kvar vekedag me bed,
me som minnest her di kvida,
at du dauden måtte lida
for å gjeva oss Guds fred.*

*Kristi martyrl! Mätte alle
som til Gud du vilde kalle
borgarskap i himlen få!
Bed at Gud vår synd vil slette,
ureinskapen av oss tvætte,
alle vonde vette slå.*

Denne sekvensen hev vore sunge i Nidarosdomen truleg kvar onsdag, som var vekedagen for St. Olavs daude-dag. Skalden er truleg ein normann.

Umsetjingi ved Ragnhild Foss.

Hamar-visor.

Ved Lars Eskeland.

Kristi Likamsfest.

Unge møyar med krans i hår —
marilykel frå Noregs vår —
strøyer no blomar for Jesus Krist.

Veslemøy kvitklædd, med livband blått,
fegnast og strålar i hug og hått,
blomar ho strøyer for Jesus Krist.

Unge sveinar med ljøs i hand
kjem der med bod ifrå Livsens land,
lyser på vegen til Jesus Krist.

Skirleitte møyar og sveinar små,
frægaste festferd dei no fær gå, —
vaktgang med hylling til Jesus Krist.

Saman med borni går englar stillt,
andar innyver deim ljuvt og mildt,
bivrar av frygd framfor Jesus Krist.

Solvinden ljuvt gjennom lidi går,
lauvet i glitrande sylvglans brår,
glitrar med hylling til Jesus Krist.

Noreg, strøy blomar for Jesus Krist,
kom deg på heimvegen lenge mist.
Hyllingsgang gå no til Jesus Krist.

Noreg, strøy blomane, dei du eig,
finn dei og sankar deim teig for teig, —
strøy deim so alle for Jesus Krist.

Heile di lysande fargebragd —
solglødd — som er deg i fanget lagd,
gjev ho til hylling for Jesus Krist.

Noreg, dei blomar som voks av din dug,
alle som voks deg i hjarta og hug,
strøy deim no alle for Jesus Krist.

Atterreissing.

Kring Helgøy og Hamar ein sukk det går
frå alt det som stundar mot dag og vår.
Er ho kje ende den lange natt?
Kjem ikkje snart biskop Magnus att?

I fiendehand framfor soleglad
stod bispen på strandi og gret og bad
for Hamar og Kyrkja og Noregs land,
med hjarta i heilag brand.

Kor stelte dei no med Guds eige hus!
St. Olavs kyrkja låg alt i grus.
Herre, min Gud, Skal allting gå gale?
Vale, vale, vale!

Du Hamar, du var meg so hjartans kjær,
Mi siste helsing til deg eg ber.
Eg veit at so lenge eg ande dreg,
so lenge eg alltid vil elska deg.

Her alt seg so fast til mitt hjarta batt,
og alle og allting eg helsar godnatt.
No myrkret ligg tungt. Men eg vonar enn
ein morgon ny yver Noreg renn.

Og er so dette mi siste ferd,
me møtast skal i ei betre verd.
Fylg Jesus Kristus! Gå aldri gale!
Vale, vale vale!

*

Kong Christan danske all kyrkjemakt
fekk knekt i kne og under seg lagt.
Han braut i sunder kvar hyrdingstav
og sette so alle bispane av,
og lyste det ut både klårt og greiddt
at kongen og kyrkja var eitt.

Og mang ein syntest at kongen var klok:
Kyrkja han rana, men danska ei bok,
som kvar fekk tolka på eigi vis,
til eigi vinning, til tap og forlis.

Og folket, det arme, ei uferd fór
som ingen vann tolka med noko ord.

Vida ikring det braka og brast.
Kong Christian sette so dette fast:
St. Peter er avsett. I staden for han
er Martin munk og kong Christian.

Og mannen som yver St. Olav vann
var kyrkjebyggjar kong Christian.

Til nordmenn han so dette bodet sende:
No er det med Noreg for alltid ende.

Og nordmannen då var kje meire til kar
enn at Christian danske vart landsens far.

Tek ho kje ende, den lange natt?
Kjem ikke snart biskop Magnus att?
Kjem ikkje dagen då kyrkja hans står
skinande ny i ein folkevår?

*

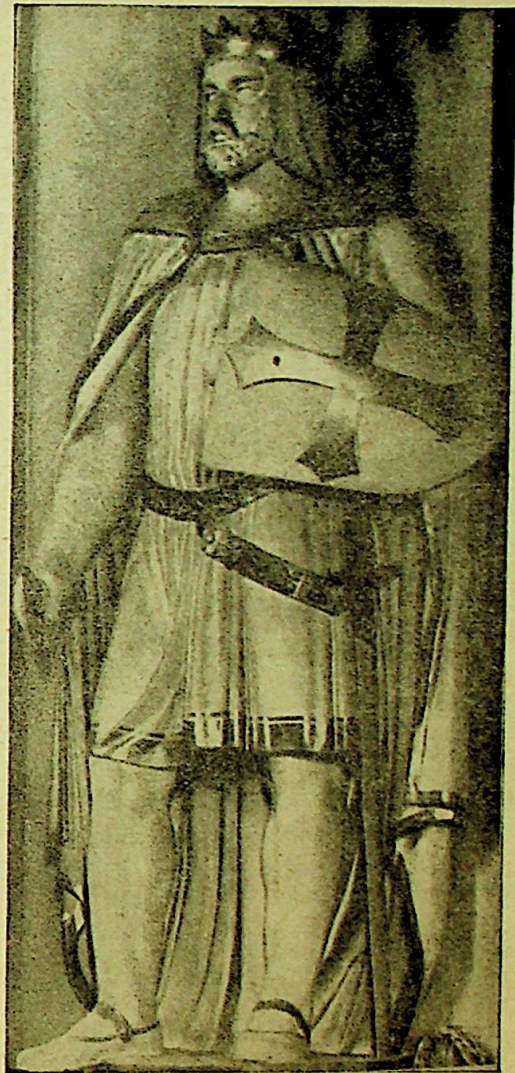
Eg stod der ved Mjøsa ein sumarkveld, —
det brann meg so ljuvleg i bringa.
Då såg eg i skyi ein logande eld,
som voks med' han fagert seg ringa
og låg yver Domkyrkjeodden i krans,
so kyrkja og kloster og gard låg i glans,
og byen i heile sin trivnad,
so som han stod i bløming ein gong, —
ja soleis for syni han livna
med' klokkor frå kyrkjone song.

Ei skinande sylgje.

I bringa fekk Noreg ei sylgje,
som skein yver land, yver bylgje.
På Hamar ved Mjøsa med velde
skein sylgja me ynkeleg selde.
Tru, mjøsbu, du ikkje i hjarta vart varm,
um sylgja du såg att på Noregs barm?

Ein flote.

Undrast eg laut, men gleda var stor:
Ein fløte det nett framum Helgøya fór.
Han tek innum Odden sin landingsstad,
og skin utpå vatnet i soleglad.

D'er raske drengjer som skutone ror,
og fræge menner er der um bord.
Dei lyg kje si ærend, for Kristi namn
lyser frå krossen i kvar ein stamn.

Dei kjendmann fekk med seg i Minnesund, —
han song då han såg dei, so fager ein lund.
No står han og vinkar med flagg i hand
og strålar i ljøs: Henrik Wergeland.

Den høgbygde draken som fyre fer
namnet sitt, Noreg, i gullskrift ber.
Um hovdingen spør eg, og svaret får eg:
Sankt Olav, æveleg konge i Noreg.

Etter kjem skutone store og små.
Og byggjevyrke fører dei på.
So veit eg at Domen skal reisast ein gong
og syngja for Noreg ein morgonsong.

Uventa møte.

Eg møtte ein ven på gata i dag.
 Det mangt hadde hendt sidan me var i lag.
 I mælet hans var det ein sorgsam låt.
 Han tala um Noreg, med skjelv og gråt.

Han meinte me trong ein straffedom,
 so rimeleg var det at ymist kom.
 Men ei var den rådi han visste og fann:
 Me bed til Gud for vårt fedreland!

Trollgarnet rivna.

Uppi ein murgang eg såg at det hang
 ein vevkonevev so breid og so lang.
 Og vevkona midt inni veven sin sat
 og lurde på fengd og tenkte på mat.
 For det er liv for eit trolldyr.

Og flugone flaug. Inni veven det bar.
 Der hang dei og dingla. Dei hengde var,
 for di dei vart fanga, og ikkje for meir.
 Og soleis gjekk det med fleir og fleir.
 For vevkona eig ikkje hjarta.

So veslegut ser det, og kjeppen sin triv.
 Og vevkona miste sitt garn og sitt liv.
 Men småguten skratta og lo: he he hi!
 Og småfuglen hjelpt' an og song: kviviti!
 So heppe kan henda i verdi.

Ungmøy med blomar.

So lett som ei erle ei ungmøy kom inn
 med blomar i handi og blome på kinn.
 Då skynar ein fyrst det er sumar,
 når ungmøyi kjemer med blomar.

So bråsnøgt eg veit: Det er Noreg eg ser, —
 med møyi som står der seg framtiditér.
 Det var som det kring henne tona:
 Ein aldri må slutta å vona.

Som skogstjerna blyg i sitt blåkvite lin
 av ynde og reinleike ungmøyi skin.
 Ho gjekk. Men ikring meg det tona:
 Du aldri må slutta å vona.

Lars Eskeland.

Stiklestad's blodige minner.

Av mgr. K. Kjelstrup.

«Uten hvetekornet faller til jorden og dør, blir det bare det ene korn, men når det dør, bærer det megen frukt.»

(Joh. 12, 24.)

Liksom den enkelte trenger stunder, hvor han kan skue tilbake på sitt liv for å bli klar over seg selv og gjøre opp sitt bo — således er det også med et helt folk. Og Olsok egner seg nettopp til et slikt tilbakeblikk. Ti selv om takkens lovsang stiger til den Allerhøgste for Olav den helliges store livsverk til Norges beste, har festen også et manende ord til det norske folk — et bud om å verne om den arv martyrkongen fra Stiklestad har etterlatt oss. Olav Haraldsson den hellige var — som våre forfedre sa — «*Geisli*», lysstrålen som Gud lot lyse over Norge, men han var også det stedegne sædekorn som Gud valgte å legge i Norges jord, fordi det passet for jordsmonnet og været her nord. Her som overalt ellers kjøpte Kristi Kirke seg fofeste til den samme pris som den alltid har betalt for sjelenes frelse — martyrenes blod. Så tør vi da anvende på vår store martyrkonge de samme ord som vår

Herre og Frelser uttalte om seg selv: «Uten hvetekornet faller til jorden og dør, blir det bare det ene korn, men hvis det dør, bærer det megen frukt.»

Vi katolske nordmenn som fremdeles bekjenner oss til den kristendom Hellig Olav forkynte og ga sitt liv for, og som i vår Kirke ser den for alle tider bestemte frelsesinstitusjon, vernet og vegledet av Helligånden selv — vi har muligens lettere for å bli klar over om det lys martyrkongen tente for vårt folk fremdeles stråler med den samme glans og eier den samme makt som før. Derfor tør det være av betydning at vi lar de blodige Stiklestad-minner tale et alvorsord til oss.

Bjørnstjerne Bjørnson sier med rette: «*Hvem utenfor kristendommens stifter og hans første disipler har den fortjeneste av norsk kristendom, av den kultur og de mildere seder, av den lovlidighet og kunsten i kristendommens følge som Olav den hellige?*» Ti visstnok er det sant at der var kristendom i vårt land før Hellig Olavs tid. Asatroen var på forhånd rokket i manges sinn, og mange hadde på sine ferder lært Hvite-Krist å kjenne, men den gamle middelalderskribent *Odd Munk* har rett, når

han skriver: «*Olav Trygvasson la grunnvollen, men Olav Haraldsson reiste veggen. Olav Trygvasson laget vingården, men Olav Haraldsson forstorret den og prydet den med mange trær.*» Stiklestad innleder derfor en ny tid for Norge, og Olsokdagen står som milepelen mellom den gamle og den nye tid.

Det var et underlig samfunn Olav den hellige forefant i Norge, da han begynte sin store livsgjering. Det var et materialistisk samfunn av ætter som geografisk var samlet i fylker. Den ene suverene familie sto mot den annen med hver sin rett. Det enkelte menneske vurdertes ikke etter menneskeverd, men etter stand og formue og krigerverd. En fornærmelse mot et medlem av en familie var en fornærmelse mot hele familien. Det var et samfunn i ættehevning med mannebot, far for far, søsken for søsken, tremenninger for tremenninger. Den eneste kontroll her var det av Harald Hårfagre innførte «thegngilde». Religionen var deretter. Der fantes nok et himmerike, men et himmerike bare for den sterke, intet for den svake og enno mindre noe for trelen — som man ser: intet etter menneskeverd, men alt etter samfunnstrin.

Olav den hellige kom med himmerike for alle, også for trelen — for lav som for høg, for fattig som for rik.

Det måtte få en trel til å rette seg i ryggen — at også han hadde en Gud, i hvis hall også han kunde tjene, når han bare fylte sin plass og gjorde sin plikt etter evne og nådegave.

Denne lære var en kile like inn i hjertet på det gamle ættesamfunn. Det har vært sagt med rette at det overhodet er få riker der i den grad som Norge skylder kristendommen hele sin politiske eksistens. Hittil hadde altså arbeidet med Norges samling og selvstendighet bare vært et ytre politisk spørsmål — en kamp mellom kongene og høvdingene — men med Olav den hellige ble det noe annet og mer. Selvstendigheten ble likefram en personlig samvittighets-sak — én Gud, én far, én himmel og én rettferdighet.

Olavs lovskiftning — kristenretten som den kaltes — var en lovgivning etter kristendommens humane prinsipper. Etter hans lov fikk friheten og rettferdigheten beskyttelse, og ikke alene den personlige frihet, men også landets uavhengighet. Ved Olavs kristne lovgivning ble den enkelte løftet opp av ætteorganisasjonen, og menneskeverdien sto opp istedenfor medlemsverdien. Det store ved kristendommen ligger jo nettopp deri at den stiller den enkelte under ansvar og gjør ham våken i livsførsel, våken og renslig i valget av midler og veier han skal gå. Og just i *renslighet* var Olav den hellige det store eksempel.

Vi har den gripende beretning fra Stiklestad. Olav hadde kanskje 500 mann da han var kommet til Jemtland og hadde fått nyss om at bøndene og deres høvding hadde samlet en hær mot ham. Da kom Gauta-Tore og Afrafaste til ham med sine 30 sterke kjemper. Men Olav avviste dem, fordi de ikke vilde la seg døpe. Kun ved kristnede menn vilde han seire. Og dagen etter i Værdalen? Mønstringen på Stafsmyrene viste at der var 1080 hedninger i hæren

som bare talte 3600 mann. 480 lot seg døpe, men 600 måtte gå sin veg, fordi de ikke vilde bli kristne. Nei — bare ved rene midler skulde Kristi store sak føres til seier, selv om seieren skulde vinnes gjennom nederlag og hans egen død.

I lyset av Olavsdagens strålende minner er det derfor godt og gavnlig for oss å stille oss selv det spørsmål: *Hvor står vi i dag? Hvordan har vi verget den arv Olav den hellige ga oss, vi hans lands sønner og døtre? — står vårt folk no som en hellig fylking for Gud, beredt til å verge den store arv?* Er kristendommen atter den åndsmakt som setter sitt preg på vårt offentlige liv, og dens høge idealer stort sett også det norske folks? Svaret på dette spørsmål er ingenlunde vanskelig.

Mon vi har glemt den stolte tid,
da Trondheims døm, den aldersbårne,
sto løftet over dagens strid
med sine gylne spir og tårne?
— da Kirken som en makt i Nord
i storm og stille lot seg høre,
da kristendom var dagens ord
og åpne alle kirkedøre?

Akk, det er nok på mange områder vi må medgi at vi har verget dårlig den arv vår store martyrkonge etterlot oss, Olav den helliges helstøpte kristentro som ikke kjente til å gå på akkord eller fire.

En av våre store diktere refser den ubeslutsomhet og viljelamme halvhet som mener seg å komme bort fra valgets ansvar ved ikke å velge, og påstår at den er blitt til et særeget karaktertrekk for vårt folk. Vi husker hva han sier:

«Gå kun omkring i dette land
og hør deg for hos hver en mann,
og du vil se: enhver har lært
seg til å være litt av hvert —
en brøk i stort, en brøk i smått,
en brøk i ondt, en brøk i godt —.»

Og denne brist i personligheten, at man ikke orker å ta avgjort standpunkt i livets viktigste spørsmål, er i intet forhold så skjebnesvangert for oss mennesker som i vårt Gudsforhold. Således går det da til at man så ofte møter en kristendom iblant oss som vil tjene to herrer — Kristus og verdensånden. Olav den hellige kjempet mot Asatroen i vårt folk. No er det andre guder som dyrkes, andre idealer som skygger for evangeliets. Men mektigst blant alle tidens guder er den religiøse likegyldighet. Dens dyrkere kan kanskje sverme for kunst, litteratur og samfunnsspørsmål, men innerst inne interesserer de seg ikke tilstrekkelig for noe som helst. Likegyldighetens store avgud er den store bøygen som kveler de religiøse anlegg ved å sulteføre den udødelige sjel som roper på den levende Gud.

Men når vår store martyrkonge fra det høge ser ned til det folk han elsket så høgt, at han ofret sitt liv for å gi det Kristi evangeliums høge, rene

Vår meddelelse

i siste nummer av St. Olav om forfatteren pastor Peter Schindlers diktergasje var dessverre ikke avfattet klart nok og har gitt anledning til misforståelse. Det bringes derfor i erindring — hva våre lesere i øvrig vet — at pastor Schindler er dansk, og diktergasjen derfor naturligvis blir ham utbetalt av den kongelige danske regjering.

idealer, da er det sikkert også andre av tidens foreteelser som melder seg med krav på hans forbønn. Foreteelser så sørgelige at de må fylle en alvorlig kristen med den dypeste sorg og forferdelse. Jeg sikter til vår tids moralske utglidning, navnlig hva angår den moderne oppfatning av ekteskapet. På intet annet område ser vi tydeligere hedenskapets inntrengen i våre kristne land og frafallet fra vår hellige Moderkirkes høge etiske livssyn, det livssyn Hellig Olav forkynte gjennom sin kristenrett.

Alltid har nemlig våre fedres gamle kristentro fastslått ekteskapet som den eneste menneskeverdige form for et samliv mellom mann og kvinne, og vel å merke det uoppløselige ekteskap — slik som Kristus selv har forkynt det, da han opphøyet det til et sakrament, et nådemiddel i den nye pakt. Den varige lykke bygges for hele livet på en fast grunn — det er den menneskelige personlighets triumf over det som den har felles med dyrene — det er forstandens triumf over driften. Det er et menneskes hyldest til Gud i respekt for hans kjærlighets lover, mens de løse forbindelser er uttrykk for den sjelelige lovløshet som stiller mennesket i klasse med dyrene. Dette er jo nettopp grunnen til den gamle Kirkes dype respekt for kvinnen — for kvinnen som mor.

Men slik et dystert utsyn over vår tid og slekt skal ingenlunde kaste skygger over Olavsdagen og Olavsminnet. Våre katolske forfedre feiret Olsok som en gledens dag med takk til Gud for at han ved Olav den hellige ga det norske folk del i kristentroens lys og nåde og løste det ut av hedendommens natt. Det samme skal vi gjøre på denne gamle, stolte kirkelige og nasjonale minnedag: Takke Gud for all nådefull signing ned gjennom tidene fra den stund, da Olav ga sitt liv for Hvite Krist på Stiklestads val. Og da vi deler våre fromme fedres tro på de helliges samfunn, vender vi oss også til vårt lands store martyrkonge og ber:

Hil deg da til alle tider,
du, vår drott i helgenskrud.
Om enn år og sekler skrider,
mangt et stormvær landet rider,
står du som vår tolk hos Gud.
Sign oss fra de lyse lande
hvor Guds helteskare bor —
la oss alltid se og sanne
at din forbønns makt er stor.

K. Kjelstrup.

Fru Maria Woxen 80 år.

«St. Olav» vil herigjennom få lov å frambære for vår herværende trosfelle fru Maria Woxen en hjertelig lykkønskning i anledning de fylte 80 år på St. Olavsdagen, onsdag 29. juli. Vi ønsker henne alt godt for en fredelig livsaften — med takk for godt og trofast livsvirke til Guds ære og Kirkens pryde. Alltid glad i og interessert for Kirkens sak, som i fru Woxen med hennes utpregede sans for orden i idéer og ting fant en stedse beredvillig forsvarer, har hun mangengang fått høve til å vise praktisk omtanke for nesten. Hun var også i sin tid med blant stifterne av det katolske vernelag. Selv langvarig sykkelighet, som hun søkte å legge skjul på, formådde ikke å redusere hennes samvittighetsfullhet og slektsansvarsfølelse. Hun tilhører jo også en av de eldste katolske familier i St. Olavs menighet, som alltid har vært den en trofast og oppofrende støtte. Som datter av den høgt ansette høgsterettsassessor, dr. jur. O. A. Bachke og hans hustru Auguste f. Kräuter, vokste hun opp i en gjennom kultivert heim med en stor søskenflokk, hvorav 4 døtre og en sønn enno lever. For nylig døde en søster, frk. Anna Sofie, som også alltid var en pliktoppfyllende katolikk, et kjærlig og oppofrende menneske. Moren sto dronning Josephine meget nær og med pietet oppbevarer familien den bønnebok som dronningen testamenterte fru Bachke og som er et utsøkt lite kunstverk, hver side med håndilluminerte randtegninger og illustrasjoner. Den var en gave som dronningen mottok da hun forlot sitt heimland for å bli dronning av Sverige-Norge. Det er i det hele tatt en opplevelse å høre fru Woxen og hennes søstre fortelle om de katolske forhold her i deres barndom og ungdom — hvorledes de gikk til messe de tidlige vintermorgener med tente lykter — om oppvarming av kirken var det ikke tale.

Fru Woxen fikk som sine søstre sin utdannelse på St. Josefs institutt og tok etterpå lærerinneeksamen ved frk. Bauers skole. Hun underviste seinere i norsk og historie ved «den franske skole» hos St. Josephssøstrene — siden ble hun den første kvinne som fikk ansettelse i Justisdepartementet på hvis 1. sivilkontor hun ble i 27 år, også etter sitt ekteskap med ekspedisjonssjef Woxen.

Fru Woxen har gjennom de mange år ervervet seg mange venner, ikke minst blant sine trosfeller, og hennes høgtidsdag vil sikkert bringe henne mange beviser på dette, selv om det kan hende på grunn av ferietiden må bli noe post festum.

Om skjærsilden.

Oversatt av C.

(Fortsettelse.)

Som regel er utakknemmeligheten mot Gud forbundet med utakknemmelighet mot menneskene. Hvor ofte hjelper ikke Gud gjennom mennesker og får også ad den vei bitter utakk. I denne utakk ligger ofte stor synd og den må bøtes for. Derfor er skjærsilden også en takkeild. Så snart sjelene er nådd fram til den store, alt gjennomtrengende takknemlighet, er himmelen dem nær. Da får de også be desto mer for alle dem (eller snarere: Jesus ber i dem for alle) hvem de har såret ved utakk og utilfredshet. Engang så jeg en strøm av nåde og velsignelse komme over et menneskebarn: ved bønner fra skjærsilden for et hjerte som hadde tålt meget og lidt megen urett for utakknemmelighets skyld. Slik fikk denne arme sjel også på jorden gjort godt igjen sin utakknemlighet — ved bønn, anger og vilje til å sone sin utakk.

Jesus tjener de arme sjeler på alle vis så snart de erkjenner og angre alt. Da iler Han til og gjør godt igjen med nåde og velsignelse hva sjelen har å sone for. Og slik gir han sjelen ro inntil alt er i orden, og da kommer den vidunderlige stund hvor sjelen får gå inn i himmelen og først riktig begynne evig å takke Gud. Også med sjelene har Gud sin orden, sin underbare orden. Alt må gå etter Hans lover, forat intet skal mangle i Guds skjønnhet og fullkommenhet. Som Han har satt lover for den minste blomst og plante så også for sjelene. Gud er en nøyeregnende, fullkommen Gud, derfor kan intet ufullkomment gå inn i himmelen. Han ønsker av oss at også vi skal holde nøye orden i vår sjel og ha åndelig renslighet. Men for å holde orden i vår sjel må vi atter og atter erkjenne og angre våre feil, ville gjøre alt, selv det minste, godt igjen. Det gode vi gjør må vi gjøre med Gud og alltid be om nåde til å erkjenne og avlegge hva som ikke er rett. Da blir det alltid orden i sjelen, og den blir stadig ren på ny. Likesom vi i det ytre må være renslige og ordentlige så også i det indre. Vi må ikke tåle noen likegyldighet hos oss selv, men være oss vår daglige evighetsoppgave bevisst og bruke vårt liv helt for Gud og vår plikt. Hvert eneste øyeblikk i livet skulle være fullt av innhold, så at ikke ett går tapt for Gud. Har vi i alle ting den gode mening, da er vårt liv ikke hult, da er selv det jordiske og tilsynelatende unyttige dog nyttig. Meget som i seg selv er uten verd kan vi gjøre verdifullt ved den gode mening, og da er Jesus tilfreds med oss, selv om vi var nødt til å utføre mange verdslige plikter. Et menneske ute i verden kan jo ofte være helligere enn en som lever i kloster; har man kun ikke tapt de evige verdier, da er man himmelen nær alt her på jorden.

*Den ekte og uekte fromhet.
(Den hellige fornuft.)*

I denne vidunderlige skjærsild hvor man ser sjelene

så aldeles som de er, har jeg også lært hva ekte og uekte fromhet er. Alle erfaringer man trenger for livet her på jord har jeg høstet der, — ellers var jeg jo et rent uerfarent barn.

Jeg så mange sjeler, også ordensfolk, som var meget fromme; men de hadde en egensindig fromhet. Nettopp her har jeg fått øynene opp for å bli vernet mot selvbedrag. Den egensindige fromhet vil være from slik som den vil, ikke som Gud vil. Denne fromhet er innviklet, høytflyvende og viktig, — det er sjeler som gjør et stort nummer av seg selv. De lever på denne tanke: Jeg bringer offer, jeg streber etter hellighet, jeg gjør at jeg blir hellig. Mens den ydmyke fromhet tenker: Du, Jesus, må gjøre det — ha tålmod med meg — jeg kan det ikke. Disse sjeler lever og vokser ved Jesus — de andre ved seg selv.

Disse danner seg sin hellighet selv, mens de andre kun eier den gode vilje, stoler på Jesus og atter og atter ber om nåde og barmhjertighet.

Dessverre er det i skjærsilden flere fariseersjeler enn jeg ante. Hadde jeg ikke sett inn i skjærsilden, så ville jeg ha trodd den hele verden og alt som har skinn av godt. Og fordi mitt hjerte er så altfor godtroende, må den gode Gud undervise sitt barn i skjærsilden. Han vet hvor fryktelig svært jeg har for å forstå at det virkelige fins slike uoppriktige sjeler. I hele mitt liv har jeg alltid tenkt bare godt om andre, og det er så vondt for meg når jeg ikke kan se bare godt. — Ofte må jeg dessverre finne sannheten i usannheten. Det gis nettopp i skjærsilden mange sjeler — også ordensfolk — som på grunn av sin uekte fromhet har svært meget å lide. Ofte må jeg lide deres smerter med dem for å gjøre bot for dem, for de hadde slik en snever fromhet og sånn et hårdt, urettferdig hjerte for andre. De har dømt hver liten småting hos andre når disse var litt mere frisinnert enn de selv. — Dette er den ufornuftige fromhet.

Den sanne fromhet undskylder alle feil, ser på andre som på et godt eksempel, for selv det skrøpeligste menneske har noe godt i seg som vi kan lære av.

Den ekte fromhet er kun from når den er ledet av den hellige fornuft. Det er tegnet på at den er ett med Jesus. Selv om den ikke har på langt nær så mange framtreddende gjerninger å vise, — dersom den er ledet av den hellige fornuft, da kan den ikke ha så megen urett og hårdhet på samvittigheten. Den hellige fornuft er en underfull gave, for den er en overføring av den guddommelige forstand.¹⁾ Den hellige fornuft er noe guddommelig. Den gode Gud leder sine menneskebarn gjennom denne hellige fornuft, gir menneskene inn hva de skal gjøre gjennom denne fornuft og gjennom forstanden. — Den hellige fornuft er mottakerstasjon for den Hellige Ånd — og sendestasjon for all vår gjøren og laden. Derfor virker Gud underbart gjennom den hellige fornuft som aldri hindrer Ham ved egensindighet, men alltid kun vil det rette. Mennesker som har den ekte, sanne fromhet er alltid svært fornuftige og forstandige fordi de er forenet med den Hellige Ånd; derfor gjør de ingen urett, søker alltid å være milde og

¹⁾ Thomas lign. S. Theol. 1. 10, 3 ad 3, S. c. gentes I 3 u. a.

blide, hjelpe overalt; på den måte blir de ofte Guds medarbeidere for å forstå andre mennesker. Hvor ofte hjelper Han oss ikke gjennom denne hellige fornuft for å vise menneskene veien gjennom den. Og derfor er fornuft rettferd. De fornuftige er aldri harde, de forstår alle synderne, overalt kan de gjøre godt og være gode. Vi betrakter ofte fornuften som noe jordisk, og dog er den slik en vidunderlig gave fra Gud, for å gi mennesket sikkerhet i å skjønne hva der er godt og hva der ikke er godt.¹⁾ For bønn alene er ikke sann fromhet, men fremfor alt rettferd og sannhet.

De fornuftige venter eller ønsker ikke overalt undere og åpenbaringer, men handler ganske enkelt slik som de etter innerlig bønn har falt den hellige fornufts grunner, — og hvor ofte erfarer man at gjennom disse kom Guds svar og hjelpen fra ham. Og disse sjeler er av hjertet takknemlige fordi Gud leder dem på denne måte mens andre kun er tilfreds med overordentlige meddelelser. — Hvor mange dyder ligger ikke i denne ene, den hellige fornuft. Hvis Gud ikke hadde vist meg det ville jeg aldri ha kunnet tenke meg hvor skjønn en gave fra Gud den er. Denne hellige fornuft er som et åndens øye²⁾ — den er et Guds kunstverk akkurat som det legemlige øye er det.

Ja i skjærsilden er der mange rettferdige. Disse sjeler er allerede så skjønne — og der blir de bare finere sleet som et fint krystall. Gullet blir rensert ennå mer for alt jordens slagg, men gull er det.

For evigheten er den hellige fornuft en viktig ting, i den er ingen egensindighet, ingen hårdhertethet, ingen uforstand, ingen ondskap og uvilje, ingen makt og intet hovmot. Den virkelig fornuftige og hellige fornuft er simpelthen en stråle av den guddommelige forstand, den guddommelige tanke. Ved denne hellige fornuft alene kan sjelene være rettferdige og rene, fordi der ingen hårdhet er i dem.³⁾ Hårdheten må nemlig i skjærsilden drives bort med makt.

Hvor ofte har Jesus sagt til meg: «Med fornuftgrunner er jeg alltid enig.» Det er nettopp en guddommelig lov at vi ved den hellige fornuft skal erkjenne Hans veier. Og derfor kan vi oppfylle Guds vilje når vi handler fornuftig. Det er vår plikt å hjelpe over alt hvor det er fornuftig og også selv lydig ta imot hva en velmenende fornuft vil gjøre for oss, forat vi aldri egensindig skal hindre Guds hjelp, ikke egensindig ofre og gjøre bot, men være fornuftige i alle ting: da forblir man også ydmyk og er vernet mot hovmodet i den uekte fromhet. Men vi må også be om at vår fornuft må være hellig så at den er virkelig fornuftig og tilkjenner oss Guds vilje.

I skjærsilden er det mange slike sjeler som mest lider for sin ufornuft og trenger lang tid for å få smeltet sin hårdhet; for ved sin ufornuft har de syndet mot den hellige fornuft og motsatt seg Guds vilje og virken ved egen rådighet. Mange har i sin egensindige fromhet holdt denne skjønne, edle gave fra Gud ringe, som om den bare var til for de «alminnelige» mennesker.

Disse sjeler ligner de hovmodige engler som vilde være mektigere enn Gud.

Hvor hårdt må de sjeler bøte som på ufornuftig vis har pålagt andre svære offer. Ti kun Gud alene rår for menneskenes skjebne. Kun Han har rett til å pålegge offer, for Han gjør det i kjærlighet, for tusenfold å gi sjelen det igjen.

Disse sjeler som her i livet var så ufornuftige ser så mørke ut, og de kan komme til å lide lenger enn en stakkars grov synder som har omvendt seg av et oppriktig hjerte og innsett sitt dårlige liv. For også hos de «fromme» fins det fryktelig hårde, mørke pletter som alene Guds øye kan oppdage.

Således har skjærsilden bragt meg mange erfaringer, og jeg ber alltid om at jeg aldri må støtte noe som er urett og aldri, aldri gjøre noen urett. Jeg kan ikke ønske annet enn at Gud vil skåne meg for på den måte å sette meg imot Hans vilje.

Ja, den enkle, enfoldige sjel som barnlig elsker sin Herre og Gud, som ikke gjør noe nummer av seg selv, som blomstrer ubemerket på jorden, — den kan ofte være meget helligere enn en «hellig». Man ville undre seg over å se hvor de stille, enkle sjeler er skjønne!

Hechjemme —

Hønefoss. Søndag den 5. juli opplevet St. Theresia menighet i Hønefoss igjen en dag som vil stå som et vakkert og lysende minne på dens veg framover i tiden. Vår høgerøv. biskop dr. Mangers var ankommet for å meddele Fermingens hl. sakrament til 3 stykker, hvorav de to var konvertitter. Det ble en opplevelse av de sjeldne for de som var til stede, hvorav mange for første gang så en biskop i fulle pontifikalier. Vår lille beskjedne kirke var fylt nesten til trengsel da biskopen kom inn, mottatt ved kirkedøren av prestene og ministrantene. Hovedalteret som strålte i veld av de skjønneste roser i rødt og hvitt var et syn — søster Benedicte er i sannhet en kunstner på det område — og dannet en verdig ramme om den hl. offerhandling. Biskopen selv selebrerte levittmessen, assistert av patrene Thorn og Bzdyl. Etter messen ble Fermingen meddelt og deretter holdt biskopen en tale, hvori han understreket Fermingens sakraments innerste vesen som er kraften og kjærligheten. Kraften til å bli Guds stridsmenn og kjærligheten til Gud og hans hl. Kirke. Høgtideligheten sluttet så med den sakramentale velsignelse og salmen «Store Gud». — Om etterm. kl. 5 samledes menigheten med hans høgerøv. og begge patrene i det vakkert pyntede foreningslokale, hvor der ble holdt en meget stilig fest. En liten gutt fremsa et dikt og en liten jente overrakte biskopen blomster. En flott prolog skrevet av menighetens husdikter V. W. Geist ble lest av en ung dame og så gikk man til bords. Å for en oppdekning! Det er simpelthen en gåte hvordan man i tider som disse kan framtrylle noe slikt, men våre kjære søstre kan kunsten og fortjener et helt kapittel for seg selv. Hjertelig takk skal dere ha for alt strevet! Et vakkert innslag i festen var det da en liten gjente på 8 år ba bordbønnen. Etter maten fortsattes festen med taler av biskopen, soknepresten pater Bzdyl og en av menigheten. Et telegram fra søstrenes moderhus i Bergen ble også lest. Ved 8-tiden var festen slutt og vi var et vakkert minne rikere.

H. L.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.

1) Thomas Aqu. S. th. I 79, 2.

2) Thomas, de Veritate 22, 13 obj. 1.

3) Samme tanke hos Augustin.